

Національний університет водного господарства та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова науково-методичної
ради НУВГП

_____ **Олег ЛАГОДНЮК**

«___» _____ 2020

06-01-010S

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

SYLLABUS

Аналіз зовнішньоекономічної діяльності		Analysis of foreign economic activity	
Шифр за ОП	БК 5.2	Code in Educational Program	
Освітній рівень: бакалаврський (перший)		Educational level: Bachelor's (first)	
Галузь знань Міжнародні відносини	29	Field of knowledge International Relations	
Спеціальність Міжнародні економічні відносини	292	Field of study: International Economic Relations	
Освітня програма: Міжнародний бізнес		Educational Program: International Business	

м. Рівне – 2020

Силабус навчальної дисципліни Аналіз зовнішньоекономічної діяльності для здобувачів вищої освіти ступеня «бакалавр, які навчаються за освітньо-професійною програмою «Міжнародний бізнес» спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини». Рівне. НУВГП. 2020. 12 с.

ОПП на сайті університету:

«Міжнародний бізнес» - <http://ep3.nuwm.edu.ua/17900/>

Розробник силабусу: Жемба А.Й., к.е.н., доцент кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу

Силабус схвалений на засіданні кафедри
Протокол №3 від 17.12.2020

В.о. завідувача кафедри: Кушнір Ніна Борисівна, кандидат економічних наук, професор.

Керівник освітньої програми:

Міжнародний бізнес – Качан О.І., к.е.н., доцент

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІЕМ
Протокол № 3 від “23”лютого 2021 року

Голова науково-методичної ради з якості ННІ:

_____ Ковшун Н.Е., доктор економічних наук, доцент.

СЗ №-945 в ЕДО.

© Жемба А.Й. 2020

© НУВГП, 2020

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ*	
Ступінь вищої освіти	<i>бакалавр</i>
Освітня програма	<i>«Міжнародний бізнес»</i>
Спеціальність	<i>292 «Міжнародні економічні відносини».</i>
Рік навчання, семестр	<i>4 рік навчання, семестр 2</i>
Кількість кредитів	<i>3</i>
Лекції:	<i>16 год.</i>
Практичні заняття:	<i>14 год.</i>
Самостійна робота:	<i>60 год.</i>
Курсова робота:	<i>ні</i>
Форма навчання	<i>денна/заочна</i>
Форма підсумкового контролю	<i>екзамен</i>
Мова викладання	<i>українська</i>

ІНФОРМАЦІЯ ПРО ВИКЛАДАЧА*

ПРОФАЙЛ ЛЕКТОРА

Лектор	<i>Жемба Алла Йосипівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства і міжнародного бізнесу.</i>
Вікіситет	https://cutt.ly/tld604N
ORCID	http://orcid.org/0000-0003-0268-3258
Як комунікувати	<p><i>e-mail: a.i.zhemb@nuwm.edu.ua</i></p> <p><i>Кафедри економіки підприємництва та міжнародного бізнесу kaf-ep@nuwm.edu.ua</i></p> <p><i>Навчальна платформа НУВГП https://exam.nuwm.edu.ua/</i></p> <p><i>Консультації (дистанційно) на платформі Google Meet: https://meet.google.com/meet</i></p> <p><i>Електронний журнал: http://desk.nuwm.edu.ua/</i></p> <p><i>Розклад занять: https://desk.nuwm.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi</i></p> <p><i>Актуальні оголошення на платформі MOODLE</i></p>

ПРО ДИСЦИПЛІНУ

Анотація навчальної дисципліни, в т.ч. мета та цілі	<p>Мета дисципліни – формування необхідної професійної компетенції в сфері міжнародних економічних відносин щодо умов, процесів і специфічних особливостей проведення аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємства, а також набуття навичок їх практичного використання</p> <p>Цілями (завданнями) навчальної дисципліни є:</p> <ul style="list-style-type: none"> - сформулювати систему теоретичних знань про зовнішньоекономічну діяльність; - створити необхідні вміння та навички з проведення аналізу здійснення зовнішньоекономічної діяльності підприємств; - ознайомити здобувачів із застосуванням емпіричних та статистичних даних, інформаційної бази даних для аналізу стану світового економічного середовища з метою вибору стратегії виходу на зовнішні ринки; - аналізувати існуючі методи торгівлі товарами та послугами з метою визначення найбільш оптимальних для товаровиробників у сфері ЗЕД; <p><i>Застосовуються наступні методи навчання під час викладання: візуалізація лекційних занять за допомогою презентацій, словесного обговорення, розв'язання групами та індивідуально ситуаційних завдань; здійснення розрахункових вправ та досліджень та інші</i></p>
--	---

Посилання на розміщення навчальної дисципліни на навчальній платформі Moodle	https://exam.nuwm.edu.ua/course
Компетентності	ЗК.8. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу ФК15. Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.
Програмні результати навчання	ПРН12. Здійснювати комплексний аналіз складних економічних систем, зіставляти та порівнювати їх складові, оцінювати й аргументувати оцінки результативності їх функціонування. ПРН22. Застосовувати відповідні методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.
Перелік соціальних, «м'яких» навичок (soft skills)	Після вивчення дисципліни «Аналіз зовнішньоекономічної діяльності» здобувачі отримують компетентності направлені на здобуття таких «м'яких» навичок, які проявляються у збільшенні процесу комунікації, публічних виступів, розвитку системного і критичного мислення.
Структура навчальної дисципліни	Зазначено нижче в таблиці.
Методи оцінювання та структура оцінки	Для того щоб досягнути поставлену мету та виконати всі завдання курсу здобувачам ВО необхідно в обумовлені терміни виконувати завдання, проходити контрольно-модульне тестування та працювати на прикладних заняттях. За роботу на практичних заняттях здобувачі отримують бали у відповідності від активності та правильності наданих відповідей. Загалом за період практичної роботи студент може отримати 60 балів поточного рейтингу, відповідно одне практичне заняття оцінюється в 5 балів (загалом 35балів) та виконує ІНДЗ, яке буде оцінюватись в 25 балів. Поточний модульний контроль складає 40 балів, відповідно Модуль 1 – 20 балів, та Модуль 2 – 20 балів. Здобувачі ВО мають можливість отримати додаткові бали за участь в олімпіадах, конференціях, круглих

	<p>столах та семінарах, також за публікацію статей або тез доповідей.</p> <p>Додаткові бали студенти також можуть бути отримані за цікаві пропозиції по удосконаленню змісту навчальної дисципліни.</p> <p>Посилання на нормативні документи, що регламентують проведення поточного та підсумкового контролю знань студентів, можливість їм подання апеляції https://nuwm.edu.ua/struktturni-pidrozdili/navch-nauk-tsentr-nezalezhnoho-otsiniuvannia-znan/dokumenty</p>
Місце навчальної дисципліни в освітній траєкторії здобувача вищої освіти	<i>Навчальна дисципліна відноситься до блоку освітніх компонентів вільного вибору</i>
Поєднання навчання та досліджень	Здобувачі ВО мають можливість під час навчання отримати бали за участь як доповідач у конференціях, семінарах, круглих столах пов'язаних з міжнародними економічними відносинами, а також за написання та публікацію наукових статей або матеріалів конференцій всеукраїнських та закордонних видавництвах.
Інформаційні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Бібліотека ім. В.І. Вернадського. URL.: http://www.nbu.gov.ua/ 2. Бібліотека ім. В.Г. Короленка. URL.: http://korolenko.kharkov.com/ 3. Бібліотека ХНТУСГ ім. П. Василенка. URL.: http://library.khntusg.com.ua/ 4. Електронна бібліотека. URL.: http://lib.meta.ua/ 5. Нормативно-правова база України URL: http://zakon3.rada.gov.ua/ 6. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України www.me.gov.ua 7. Офіційний сайт Національного банку України www.bank.gov.ua 8. Офіційний сайт Державної служби статистики України www.ukrstat.gov.ua 9. Офіційний сайт Державної фіскальної служби України http://sfs.gov.ua/
ПРАВИЛА ТА ВИМОГИ (ПОЛІТИКА)*	
Дедлайни та перескладання	Перездача модульних контролів здійснюється згідно http://nuwm.edu.ua/struktturni-pidrozdili/navch-nauk-

	<p>tsentr-nezalezhnootsiniuvannia-znan/dokumenti.</p> <p>Ліквідація академічної заборгованості здійснюється згідно «Порядок ліквідації академічних заборгованостей у НУВГП», http://ep3.nuwm.edu.ua/4273/. Згідно цього документу і реалізується право студента на повторне вивчення дисципліни чи повторне навчання на курсі.</p>
Правила академічної доброчесності	<p>За списування під час проведення модульного контролю студент позбавляється подальшого права здавати матеріал і у нього виникає академічна заборгованість.</p> <p>За списування під час виконання окремих завдань, студенту знижується оцінка у відповідності до ступеня порушення академічної доброчесності.</p> <p>Документи стосовно академічної доброчесності (про плагіат, порядок здачі курсових робіт, кодекс честі студентів, документи Національного агентства стосовно доброчесності) наведені на сторінці ЯКІСТЬ ОСВІТИ сайту НУВГП - http://nuwm.edu.ua/sp/akademichna-dobrochesnistj</p>
Вимоги до відвідування	<p>Студенту не дозволяється пропускати заняття без поважних причин.</p> <p>Студент має право оформити індивідуальний графік навчання згідно відповідного положення http://ep3.nuwm.edu.ua/6226/</p> <p>При об'єктивних причинах пропуску занять, студенти можуть самостійно вивчити пропущений матеріал на платформі MOODLE https://exam.nuwm.edu.ua/course/view.php?id=3392</p> <p>На платформі MOODLE завантажені конспект лекцій та презентації, які студенти можуть переглядати в тому числі при об'єктивних причинах пропуску занять.</p>
Неформальна та інформальна освіта	<p>Здобувачі вищої освіти мають право на перезарахування результатів навчання набутих у неформальній та інформальній освіті згідно відповідного положення http://nuwm.edu.ua/sp/neformalna-osvita. Також студенти можуть самостійно на платформах Britannica, Coursera, edEx та інших опановувати матеріал. При цьому важливо, щоб знання та навички, що формуються під час проходження певного онлайн-курсу чи його частин, мали зв'язок з очікуваними навчальними результатами даної дисципліни/освітньої програми та перевірялись в підсумковому оцінюванні.</p>

ДОДАТКОВО

Правила отримання зворотної інформації про дисципліну*	<p>Щосеместрово студенти заохочуються пройти онлайн опитування стосовно якості викладання та навчання викладачем даного курсу та стосовно якості освітнього процесу в НУВГП. За результатами анкетування студентів викладачі можуть покращити якість навчання та викладання за даною та іншими дисциплінами. Результати опитування студентам надсилають обов'язково. Порядок опитування, зміст анкет та результати анкетування здобувачів минулих років та семестрів завантажені на сторінці «ЯКІСТЬ ОСВІТИ»:</p> <p>http://nuwm.edu.ua/porjadok-opituvannja http://nuwm.edu.ua/sp/anketuvannja http://nuwm.edu.ua/sp/rezultati-opituvannja</p>
Оновлення*	<p>За ініціативою викладача зміст даного курсу оновлюється щорічно, враховуючи зміни кількості аудиторних занять, наукових досягнень, попереднього досвіду викладання дисципліни.</p> <p>Здобувачі вищої освіти можуть долучитись до процедури оновлення навчальної дисципліни через процедуру опитування, яке проводиться щосеместрово.</p>
Навчання осіб з інвалідністю	<p>Документи та довідково-інформаційні матеріали стосовно організації навчального процесу для осіб з інвалідністю доступно за посиланням http://nuwm.edu.ua/sp/dlja-osib-z-invalidnistju У випадку навчання таких категорій здобувачів освітній процес даного курсу враховуватиме, за можливістю, усі особливі потреби здобувача. Викладач та інші здобувачі даної освітньої програми максимально сприятимуть організації навчання для осіб з інвалідністю та особливими освітніми потребами.</p>
Практики, представники бізнесу, фахівці, залучені до викладання	<p>Викладачі мають багаторічний досвід викладання фахових дисциплін для здобувачів вищої освіти спеціальності «Міжнародні економічні відносини», також до навчальної роботи залучаються представники філії кафедри з Рівненської товарно-промислової палати</p>
Інтернаціоналізація	<p>Електронні бібліотеки: http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/korisni-posilannya/elektronni-biblioteki Як знайти статтю у Scopus: http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/506-v-dopomohu-avtoram База періодичних видань: https://www.scimagoir.com/</p>

Електронний каталог: <http://nuwm.edu.ua/MySql/>
 Можливості доступу до електронних ресурсів та сервісів:
<http://lib.nuwm.edu.ua/index.php/biblioteka/novini/item/516-mozhlyvostidostupu-do-resursiv-i-servisiv>

РЕКОМЕНДОВАНА СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лекцій 22 год	Прак. 20 год	Самостійна робота 78 год
РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ – РН1		
Оперувати базовими категоріями, концепціями, технологіями та методами у сфері зовнішньоекономічних відносин з урахуванням їх основних форм, вміло застосовувати аналітичний інструментарій дослідження стану та перспектив розвитку окремих форм ЗЕД з використанням сучасних знань про методи, форми й інструменти їх регулювання		
Види навчальної роботи студента (що студенти повинні виконати)	Лекції, практичні заняття, консультації, підготовка до практичних занять, контролю з модулю, виконання управлінських ситуацій, участь у наукових дослідженнях, самостійне вивчення окремих тем та питань навчальної програми тощо.	
Методи та технології навчання	Метод створення ситуації, проблемно-пошуковий метод, аналіз конкретних ситуацій.	
Засоби навчання	Мультимедіа-, проекційна апаратура, інформаційно-комунікаційні системи.	
РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ – РН2		
Здатність застосувати методи, правила і принципи функціонування міжнародних економічних відносин для розвитку зовнішньоекономічної діяльності України.		
Види навчальної роботи студента (що студенти повинні виконати)	Лекції, практичні заняття, консультації, підготовка до практичних занять, контролю з модулю, виконання управлінських ситуацій, самостійне вивчення окремих тем та питань навчальної програми тощо.	
Методи та технології навчання	Демонстрація, аналіз конкретних ситуацій, пошукова дослідницька робота.	
Засоби навчання	Мультимедіа, проекційна апаратура, інформаційно-комунікаційні системи.	
Усього за поточну (практичну) складову оцінювання, балів		60
Усього за модульний (теоретичний) контроль знань, модуль 1, модуль 2, бали		40

Усього за дисципліну	100
----------------------	-----

ЛЕКЦІЙНІ/ПРАКТИЧНІ/СЕМІНАРСЬКІ/ЗАНЯТТЯ/ЛАБОРАТОРНІ РОБОТИ

Тема 1. Загальні основи аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємств		
Результати навчання РН 1, РН 2	Кількість годин: лекції - 2год., практ. – 2 год.	Література: 1, 5,6,8,10,12
Опис теми	Підходи до сутності зовнішньоекономічної діяльності. Предмет, об'єкт зовнішньоекономічної діяльності підприємств. Основні завдання проведення аналізу зовнішньоекономічної діяльності.	
Тема 2. Прийоми та методи аналізу ЗЕД підприємства		
Результати навчання РН 1, РН 2	Кількість годин: лекції - 2год., практ. – 2 год.	Література:5,6,7,8,9,10
Опис теми	Побудова аналітичних таблиць. Визначення середніх і відносних величин. , Застосування методу ланцюгових підстановок. Побудова графіків, діаграм, гістограм в аналізі ЗЕД	
Тема 3. Система показників ЗЕД		
Результати навчання РН 1, РН 2	Кількість годин: лекції - 2год., практ. – 2 год.	Література: 5,6,7, 8,9,10,11
Опис теми	Характеристика абсолютних показників. Група відносних показників при аналізі ЗЕД. Показники структури товарна структура експорту / імпорту; географічна структура експорту / імпорту; структура накладних витрат на експорт / імпорт. Аналіз групи показників ефективності (ефекту)	
Тема 4. Аналіз експортної та імпортної діяльності підприємств		
Результати навчання РН 1, РН 2	Кількість годин: лекції - 4 год., практ. – 2 год.	Література: 5,6,8,9,10,12,13
Опис теми	Особливості проведення аналізу виконання зовнішньоекономічних контрактів. Особливості проведення аналізу раціональності використання коштів за експортно-імпортними контрактами. Характеристика аналізу динаміки експорту та імпорту. Аналіз впливу факторів на показники	

	експорту (імпорту). Проведення аналізу впливу експорту (імпорту) продукції на фінансові результати підприємства.
--	--

Тема 5. Аналіз впливу експорту та імпорту продукції на фінансові результати підприємства

Результати навчання РН 1, РН 2	Кількість годин: лекції - 2год., практ. – 2 год.	Література: 3,4,5,6,8,9,10,12,13
Опис теми	Система основних показників, які характеризують експорт та імпорт товарів Характеристика факторів впливу на зміну експортного виторгу. Факторні моделі валового прибутку та прибутку від продажу. Моделі впливу імпорту на фінансові результати підприємства	

Тема 6. Функціонально-вартісний аналіз у розвитку конкурентоспроможного експорту підприємств

Результати навчання РН 1, РН 2	Кількість годин: лекції - 2год., практ. – 2 год.	Література: 1,2,3,5,6,8,9,10,12
Опис теми	Поняття міжнародної конкурентоспроможності товару. Критерії конкурентоспроможного експорту. Етапи проведення функціонально-вартісного аналізу	

Тема 7. Оцінювання ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств

Результати навчання РН 1, РН 2	Кількість годин: лекції - 2год., практ. – 2 год.	Література: 5,6,8,9,10,11,12,13
Опис теми	Критерій економічної ефективності ЗЕД. Визначення ефективності зовнішньоекономічних операцій. Розрахунок показників економічної ефективності. Система показників економічної валютної ефективності експорту та імпорту.	

Список рекомендованої літератури

1. Закон України "Про застосування спеціальних заходів щодо імпорту в Україну" № 332 - ХРV від 22.12.98 р.
2. Закон України "Про захист національного товаровиробника від демпінгового імпорту" № 330-ХРV від 22.12.98 р.
3. Закон України "Про захист національного товаровиробника від субсидованого імпорту" № 331-ХРV від 22.12.98 р.
4. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" № 959-ХІІ від 16.04.1991 р., із змінами і доповненнями.
5. SWOT-аналіз – основа формування маркетингових стратегій : навч. посібник ; за ред. Л.В. Балабанової. – 2-ге вид., випр. і доп. К. : Знання, 2005

185 с.

6. Бутинець Ф.Ф. Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності: [підручник] / Ф.Ф. Бутинець. Житомир: ПП Рута, 2010. URL: <http://www.rada.gov.ua> Верховна Рада України

7. Вічевич А.М. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності : навч. посібник / А.М. Вічевич, О.В. Максимець. Львів: Афіша, 2004. 140 с.

8. Гребельник О.П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О.П. Гребельник. К. : Центр навч. л-ри, 2004. 84 с.

9. Козак Ю.Г., Логвінова Н.С., Батанова Т.В. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств: сучасні особливості функціонування та аналізу розвитку. Одеса: Одеський національний економічний університет, 2012. 182 с.

10. Маслак О.О. Облік, аналіз та аудит проведення зовнішньоекономічної діяльності : навч. посібник / О.О. Маслак, В.Й. Жежуха. К. : Каравела, 2011. 400 с.

11. Цьомик Ю.В. Критерії та показники оцінки ефективності зовнішньоекономічної системи країни / Ю.В. Цьомик // Економіка и управление. 2005. № 6. С. 49-50.

12. Gandolfo Giancarlo International Trade: Theory and Policy - Springer Berlin Heidelberg, - 2013.

13. Krugman Paul, Obstfeld Maurice, Melitz Marc International Trade: Theory and Policy: Global Edition -Pearson Education Limited - 2014.

Лектор

*Жемба А.Й.,
к.е.н., доцент*